

BOSNA I HERCEGOVINA
REPUBLIKA SRPSKA
VRHOVNI SUD REPUBLIKE SRPSKE
Broj: 94 0 P 033168 21 Rev
Banjaluka, 25.10.2022. godine.

Vrhovni sud Republike Srpske u Banjaluci u vijeću sastavljenom od sudija, Violande Šubarić, kao predsjednika vijeća, Biljane Tomić i Biljane Majkić Marinković, kao članova vijeća, u pravnoj stvari tužiteljice N.Č., udova T., iz G., koju zastupa punomoćnik V.N., advokat iz F., protiv tuženog JP „Putevi Republike Srpske“ B., koga zastupa punomoćnik M.C., advokat iz B., radi isplate, vrijednost predmeta spora: 3.609,00 KM, odlučujući o reviziji tuženog izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Trebinju broj: 94 0 P 033168 21 Gž 2 od 17.6.2021. godine, na sjednici održanoj dana 25.10.2022. godine, donio je

PRESUDU

Revizija se djelimično usvaja i obe nižestepene presude preinačavaju u dijelu kojim je odlučeno o zateznoj kamati, tako što se zakonska zatezna kamata na iznos od 3.609,00 KM, dosuđuje od 23.02.2021. godine do isplate, dok se u preostalom dijelu revizija odbija.

Obrazloženje

Presudom Osnovnog suda u Foči broj: 94 0 P 033168 20 P 2 od 23.02.2021. godine, obavezan je tuženi da tužiteljici, po osnovu izvršene faktičke eksproprijacije, isplati: za trajno zauzeto zemljište, dio parcele označene kao k.č. broj: 276 zv. O., voćnjak 2. klase, upisane u List nepokretnosti br. 456 KO M., u površini od 270 m², prikazano po položaju, obliku i pravcu, na skici snimanja vještaka geodetske struke i bliže opisano u izreci prvostepene presude, koji je po novom premjeru upisan kao dio parcele - puta, k.č. 2473 KO M., na ime Republike Srpske, iznos od 864,00 KM, za uništene voćne zasade (1 orah prsnog promjera F=50 cm i tri jabuke prsnog promjera f=40 cm) iznos od 2.559,00 KM i za uništenu ogradu od hrastovog kolja, dužine 31 m, iznos od 186,00 KM, ukupno 3.609,00 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 01.01.1996. godine do isplate.

Obavezan je tuženi da tužiteljici naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 3.593,50 KM, sa zakonskom zateznom kamatom od 23.02.2021. godine do isplate.

Presudom Okružnog suda u Trebinju broj: 94 0 P 033168 21 Gž 2 od 17.6.2021. godine, žalba tuženog je odbijena i prvostepena presuda potvrđena.

Drugostepenu presudu revizijom pobija tuženi zbog povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalog prava, kako proizlazi iz njenog sadržaja. Predlaže da se revizija dozvoli i uvaži te osporena presuda preinači tako da se odbije tužbeni zahtjev, a tužiteljica obaveže da mu nadoknadi troškove parničnog postupka.

Tužiteljica, u odgovoru, predlaže da se revizija odbaci, kao nedozvoljena ili odbije kao neosnovana.

S obzirom na vrijednost pobijane presude (dosuđen ukupan iznos od 3.609,00 KM na ime glavnog potraživanja, koji očigledno ne prelazi 30.000,00 KM), revizija u ovom predmetu nije dozvoljena, shodno odredbi člana 237. stav 2. Zakona o parničnom postupku („Službeni glasnik RS“ broj: 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09 i 61/13, dalje: ZPP). Međutim, tuženi je u smislu stava 3. i stava 4. navedenog člana, predložio da se revizija dozvoli, navodeći da bi zbog većeg broja istih ili sličnih predmeta (bliže označenih u reviziji) i zauzimanja pravnih shvatanja o materijalnopravnim i procesnopravnim pitanjima na koja ukazuje, odlučivanje o reviziji bilo od značaja za obezbjeđenje jedinstvene primjene prava i ravnopravnosti svih u njegovoj primjeni. Budući da je ovaj sud već zauzeo stav u vezi sa određenim materijalnopravnim pitanjem koje se tiče računanja zatezne kamate na iznos dosuđen po osnovu faktičke eksproprijacije, a nižestepene odluke nisu podudarne s tim stavom (na šta se ukazuje u reviziji), udovoljeno je zahtjevu tuženog da se o reviziji, u pogledu ovog pitanja, odlučuje jer se ostvario razlog naveden u članu 237. stav 3. tačka 2. ZPP.

Revizija je samo djelimično osnovana.

Predmet spora u ovoj parnici je zahtjev tužiteljice da se obaveže tužena da joj na ime naknade za faktički ekspropisane nepokretnosti, bliže opisane u izreci prvostepene presude, isplati iznos od 3.609,00 KM, sa pripadajućom zateznom kamatom i troškovima postupka.

U postupku koji je prethodio donošenju nižestepenih presuda utvrđeno je: da su predmetne nekretnine vlasništvo tužiteljice; da je odlukom Vlade Republike Srpske broj: ... od 15.08.1997. godine utvrđeno da je od opšteg interesa izgradnja magistralnog puta Ustiprača-Srbinje (sada Foča) i da se u tu svrhu može izvršiti potpuna i nepotpuna eksproprijacija nepokretnosti koje zahtijeva trasa projektovanog putnog pravca, a da je korisnik eksproprijacije ovih nepokretnosti Republička direkcija za puteve (pravni prednik tužene); da je došlo do izgradnje, odnosno proširenja navedenog puta i da je tom prilikom došlo do zauzimanja dijela zemljišta tužiteljice; da nije proveden, zakonom propisan, postupak za izuzimanje tog zemljišta (eksproprijacija), da nikakva odluka u vezi s tim nije donesena, niti je tužiteljici isplaćena bilo kakva naknada.

Tokom postupka obavljen je uviđaj na licu mjesta, uz prisustvo vještaka geodetske i poljoprivredne struke, koji su izvršili identifikaciju i procjenu vrijednosti predmetnih nepokretnosti. Radilo se o zauzimanju zemljišta u ukupnoj površini od 270 m², od čega je kolovozom trajno zauzeto zemljište u površini od 148 m² i 122 m² koja površina na terenu predstavlja škarpu u usjeku, kao sastavni dio puta. Iskazima svjedoka je utvrđeno da su tom prilikom uništena i voćna stabla (jedan orah i tri jabuke) te ograda od hrastovog kolja sa redovima bodljikave žice. Drugog načina za utvrđenje ove činjenice nije ni bilo, budući da je tuženi izgradnju odnosno proširenje puta izvršio bez znanja i odobrenja tužiteljice i bez njenog učešća u tom postupku (odnosno bez provođenja postupka eksproprijacije), a bez sačinjavanja zapisnika o zatečenom stanju (koje je promjenjeno izgradnjom puta), što navode revizije koji se bave pravilima o teretu dokazivanja, čini neosnovanim.

Vještačenjem je procjenjena vrijednost zemljišta, uništenih voćnih zasada i ograde. Takođe je na osnovu nalaza vještaka geodetske struke i neposrednim opažanjem na licu mjesta utvrđeno, da i površina od 122. m² koja je zahvaćena, dva metra visokom, škarpom predstavlja dio puta jer da njenim uklanjanjem ne bi bilo ni puta, pa da je i taj dio neupotrebljiv za tužiteljicu, što revizione navode istaknute u ovom pravcu čini neosnovanim.

Kod utvrđenog činjeničnog stanja (koje se ne može osporavati revizionim navodima, kako proizlazi iz odredbe člana 240. stav 2. ZPP), nižestepeni sudovi nisu pogriješili kada su zaključili da se u konkretnom slučaju radi o takozvanoj faktičkoj eksproprijaciji, pa kako je na odgovarajući način utvrđena tržišna vrijednost predmetnog zemljišta (zajedno sa voćnim zasadam i ogradom) i da ga tužiteljica (zbog izgrađenog puta) ne može više koristiti, obavezali tuženog da joj tu vrijednost nadoknadi, pozivom na odredbe Zakona o eksproprijaciji ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 112/06, 37/07, 66/08, 110/08 i 79/15 – u daljem tekstu: ZE), Zakona o javnim putevima ("Službeni glasnik Republike Srpske", broj: 89/13 i 83/19) i Zakona o obligacionim odnosima („Službeni list SFRJ“, broj 29/78, 39/85 i 57/89, te „Službeni glasnik Republike Srpske“ broj 17/93, 3/96 i 39/03 i 74/04 – u daljem tekstu: ZOO).

Nasuprot prednjem, opravdano tuženi ističe da nižestepeni sudovi nisu pravilno primijenili materijalno pravo, kada su zakonsku zateznu kamatu na iznos određene i dosuđene naknade za faktički ekspropisane nekretnine, uništene voćne zasade i ogradu, dosudili od 01.01.1996. godine.

Prema odredbi člana 2. ZE koja se analogno primjenjuje i kod faktičke eksproprijacije, eksproprijacija je oduzimanje ili ograničenje prava svojine na nepokretnosti, uz pravičnu naknadu. U smislu odredbe člana 148. Zakona o vanparničnom postupku („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 36/09 i 91/16, u daljem tekstu: ZVP), sud nakon što utvrdi bitne činjenice, donosi rješenje kojim određuje oblik i obim, odnosno visinu naknade za ekspropisane nekretnine. Odredbom člana 277. ZOO propisano je, da dužnik koji zakasni sa ispunjenjem novčane obaveze, dužan je platiti zateznu kamatu, a saglasno odredbi člana 324. istog zakona, dužnik pada u docnju, kada ne ispuni obavezu u roku određenom za ispunjenje.

Primjenom naprijed navedenih zakonskih odredbi, obaveza isplate naknade od strane korisnika faktičke eksproprijacije prema ranijem vlasniku ekspropisanih nekretnina, dospijeva tek, kada se odredi naknada u skladu sa odredbom člana 148. ZVP, što upućuje na zaključak, da korisnik eksproprijacije ne može biti u docnji sa ispunjenjem svoje obaveze, sve do donošenja odluke kojom je ta naknada određena kada je i saznao za njenu visinu. U konkretnom slučaju ta naknada po osnovu faktičke eksproprijacije je određena prvostepenom presudom od 23.02.2021. godine. Saglasno navedenom, okolnost gubitka posjeda na predmetnim nekretninama, daleko prije odlučivanja o predmetnoj naknadi, nije od značaja za odluku o zakonskoj zateznoj kamati, jer tužitelj ne može kroz svrhu kamate zahtijevati ostvarivanje drugih prava koja eventualno mogu biti zasnovana na gubitku posjeda na stvari, faktičkom eksproprijacijom, prije isplate naknade. Osim navedenog, ovaj sud je u svojim brojnim odlukama, u pogledu ovog pravnog pitanja izrazio stav, kao i u ovoj odluci, koji je u skladu sa stanovištem izraženim u odluci Ustavnog suda Bosne i Hercegovine broj: AP-1132/09 („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 8/13).

Naprijed navedeni razlozi, ostale revizione navode čine irelevantnim za presuđenje, slijedom čega je odlučeno kao u izreci, na osnovu odredbe člana 248. ZPP i člana 250. stav 1. istog zakona.

Kako je tuženi u revizionom postupku uspio samo u dijelu sporednog potraživanja, odluka o troškovima postupka ostaje neizmijenjena (član 386. stav 3. ZPP).

Predsjednik vijeća
Violanda Šubarić

Za tačnost otpravka ovjerava
Rukovodilac sudske pisarnice
Biljana Ačić